

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-20685544

Konu : Soru Önergesi (7/29687)

7/29687 Ek 187

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1654402 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Balıkesir Milletvekili Sayın Burak DALGIN'a ait 7/29687 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/29687) (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 86FE97AE-EBB1-4660-BFCE-E34086A895FF

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Atıla Gökhan

GÜNGÖR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 95

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN BURAK DALGIN'A AİT 7/29687 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bitkisel üretimde önemli ölçüde kayıplara neden olan istilacı ve polifag bir zararlı olan Kahverengi kokarca ülkemizde ilk defa 2017 yılında görülmüştür. Bakanlığımızca Kahverengi kokarca ile mücadele kapsamında; mücadele metotları ve alınması gereken önlemler belirlenmiş, biyolojik mücadele çalışmaları başlatılmıştır. Kahverengi kokarca ile mücadele için bitki koruma ürünleri, biyosidal ürünler ve feromon tuzaklar ruhsatlandırılmış Kahverengi kokarca'nın toplu mücadelesi için kullanıma sunulmuştur.

2023 yılında "Kahverengi Kokarca Eylem Planı" uygulamaya konulmuş ve 2024 yılında "Kahverengi Kokarca ile Mücadele Seferberliği" başlatılmıştır. Zararlıyla mücadelede mekanik (süpürme, toplama, imha), biyoteknik (feromon tuzaklar), biyolojik (Samuray arıcığı, sülün) ve kimyasal mücadele yöntemleri uygulanmaktadır.

Kahverengi kokarca mücadelesi amacıyla 186.632 üreticiye, 2.196 basın mensubuna, 1.122 sektör temsilcilerine bilgilendirme yapılmış, konu ile ilgili olarak 90.000 adet eğitim materyali dağıtılmıştır. Biyolojik mücadele için Bakanlığımızca 2023 yılında 20.000 adet, 2024 yılında 207.286 adet doğal düşman üretimi yapılarak 35 ilde (Bursa ilinde 9.912 adet) salım yapılmıştır. İl tarım ve orman müdürlüklerimizin kontrolünde 2024-2025 yılı kışlak mücadelesi döneminde 1.008.663 hanede biyosidal ilaçlama yapılmıştır.

2025 yılında Bursa ilinin de dahil olduğu 46 ilde, 212 ilçede, 1.272 teknik personel ile 631 lokasyonda survey çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca biyolojik mücadele amacıyla 1 milyon Samuray arıcığı üretilerek, zararlının yoğun olduğu illerde salım programlanmış olup bugüne kadar 44 ilde (Bursa ilinde 5.000 adet) 915.376 adet Samuray arıcığı salımı yapılmıştır. Zararlı ile mücadele ve eğitim yayım çalışmaları yoğun bir şekilde devam etmektedir.

Bakanlığımızca, ekonomik öneme sahip ürünlerde zararın en aza indirilmesi için entegre mücadele yöntemi benimsenmektedir. Bu zararlıya karşı en umut vadeden yöntemlerden biri, "Samuray Arıcığı" (*Trissolcus japonicus*) yumurta parazitoitinin kullanıldığı klasik biyolojik mücadeledir. Bakanlığımızca yürütülen "Kahverengi kokarca Ülkesel Entegre Mücadele Yönetimi Projesi" kapsamında; Kahverengi kokarca mücadelesi için 2024 yılında 207 bin "Samuray Arıcığı" üretilmiş ve 35 ilde salımı yapılmıştır.

2025 yılı Samuray Arıcığı üretim hedefleri;

- Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından 750.000 yumurta paketi ve 450.000 Samuray arıcığı üretimi;
- Giresun Fındık Araştırma Enstitüsü 300.000 yumurta paketi ve Samuray arıcığı üretimi;
- Ziraî Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü 250.000 Samuray arıcığı üretimi;
- Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından 50.000 Samuray arıcığı üretimi

ile birlikte toplamda 1.050.000 adet parazitoit üretiminin gerçekleştirilmesi ve salımının yapılması planlanmaktadır. "Samuray Arıcığı Salım Rehberi" hazırlanarak il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimize gönderilmiştir.

25.04.2025 tarihi itibarıyla Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitümüz 2025 yılı hedefine yılın ilk çeyreği sonunda ulaşarak 800.000 yumurta paketi, Giresun Fındık Araştırma Enstitümüz ise yılın ilk çeyreği sonunda yıllık hedefinin %80'ine ulaşarak 250.000 yumurta paketi sayılarına ulaşmıştır. 2025 yılı hedeflerinin üzerinde üretim gerçekleşeceği öngörülmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Kahverengi kokarcaya karşı ruhsatlı pestisitler sadece fındıkta mevcuttur ancak diğer ürün gruplarında da ciddi zararlara neden olduğundan birçok meyve, sebze ve tarla ürünüde kullanılmak üzere geçici tavsiyeler verilmiştir. Araştırma enstitülerimizce il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimizde görevli teknik personel için çok sayıda eğitim düzenlenmiştir.

Ondokuzmayıs Üniversitesi ile Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından hazırlanan “Kahverengi Kokarca ile Biyolojik Mücadelede Bakteri Kökenli Entomopatojenlerin Araştırılması ve İnsektisidal Aktivite Gösteren Moleküllerin Kimyasal Yapılarının Karakterizasyonu” isimli TÜBİTAK 1001 Projesi’nin Eylül 2025 tarihine kadar saha çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır.

Ayrıca 2024 yılında yaklaşık 1000 adet feromon ve bidon tuzak ile zararlının yoğun olduğu illerde ilaç kullanımının azaltılması için çalışmalar yapılmıştır.

Bunlara ilave olarak yapay kışlak oluşturulması ve biyopestisit uygulanması ile alternatif mücadele metodlarının araştırılması konularında 2 adet güdümlü proje yürütülecektir. Ayrıca bazı bitki ekstraktlarının zararlı üzerindeki toksik ve uzaklaştırıcı etkileri çalışılacaktır.

Ayrıca Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz tarafından ülkemizde son zamanlarda fındık ve meyvelere zarar veren Kahverengi kokarca (*Halyomorpha halys*) ile biyolojik mücadele kapsamında sülünlerin faydalı olup olmayacağıyla ilgili akademik çalışmalar yapılmış ve sülünlerin bu böcekleri yedikleri gözlemlenmiştir.

Bakanlığımızca yürütülen Kahverengi kokarca ile topyekün mücadele çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla istasyonlarımızdan ürettiğimiz 9.000 adet sülünün salımının yapılması planlanmaktadır. Bu bağlamda 09.05.2025 tarihinde Samsun Gelemen istasyonumuzdan Ordu ilinin Fatsa, Perşembe ve Çamaş ilçelerinde ilk sülün salımı gerçekleştirilmiştir. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Kanatlı Hayvan Yerleştirme Programı kapsamında Doğu ve Batı Karadeniz Bölgesi başta olmak üzere etkilenen bölgelere biyolojik mücadele kapsamında sülün salımı yapılacaktır.